

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نياشد تن من مباد
بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا
۲۵ اگست ۲۰۱۰

بیانید پښتو بیاموزیم

گرنی پښتو او لغتونه

(محاورة و لغات پښتو)

د پښتو ۱۸ لوست

(درس ۱۸ پښتو)

درین درس پښتو چند لغت بسیار معمول و مستعمل را که در محاوره ازان به پیمانۀ وسیع استفاده میشود به بحث میگیریم ، امید است علاقه مندان ارجمند ما آنها را خوب بخاطر بسپارند.
این لغات عبارتند از:

۱ - مېلمه ، یعنی مهمان ، جمع آن (مېلمانیه) و مؤنث آن مېلمنه است.
به این مثالها توجه فرمائید:

- سمندر خان پرون چپرته مېلمه وو ، ښه ډېره ډوډی یې خورېلې وه نو کله چې بېرته کورته راغی په نس یې درد وو (نس یې خورېده) او په نسناسټې اخته شوی وو.
ماندینه یې ورته سپېر کی ورکړې ، جور سو او خپلې کډې ته یې دُعاگانې کولې.
سمندر خان دپروز جائی مهمان بود ، خوب نان فراوان خورده بود. وقتی که واپس بخانه آمد دل درد بود (دلش درد میکرد) و به مرض اسهال مبتلا شده بود.
خانمش برایش بادپان داد ، جور شد و به خانمش دُعاها میکرد.
به بعضی قسمتهای جملات بالا توجه کنید:

سمندر خان چون اسم مذکر است ازان جهت گفتیم:

(مېلمه وو) و اگر عوض سمندر ، زرغونه میبود دران صورت میگفتیم (مېلمنه وه)

- زرغونه پرون چپرته مېلمنه وه

همچنین به جمله:

ښه ډېره ډوډي یې خورېلې وه ، دقت فرمائید:

چون (ډوډی) اسم مؤنث است ازان جهت صفت (ښه) به (ښه) ، (ډپر) به (ډپره) هکذا

فعل (خورل) عوض(خورلی) با یای ملینه به (خورپلی) به یای مجهول و فعل بودن عوض (وو، وه) استعمال شده.

همچنین شما با چند لغت کاملاً نو یعنی:

(نس) بمعنای شکم یا معده و آنرا (گپده) نیز میگویند

(نسناستی) یعنی اسهال

(ما ندینه) بمعنی خانم که آنرا (کده) هم میگویند ، خوب بخاطر بسپارید که (کده) کوچ و بار را نیز میگویند مثلاً:

غیاث خان له کندهاره (خخه) ، ننگرهار ته کده نه کوي ، هلته خوشحاله دی انگور(کور) او انار دېر دي.

غیاث خان از قندهار به ننگرهار کوچ نمیکند آنجا انگور و انار فراوان است.

کلمه دُعا را در پشتو نیز دُعا میگویند که ضد آن (نِسپرا) است.

۲ - مېلمستيا : یعنی مهمانی یا دعوت یا ضیافت:

صمد خانه ! یوه مېلمستيا جوړه کړه(یوه مېلمستيا راکړه) چې ملگري سره راتول سو او بڼي دېرې توکي وکړو او خو شبي وځانډو ، دنیا تیریری.

صمد خان ! یک دعوت ترتیب کن(یک دعوت بده) که رفقاء باهم یکجا شویم ، خوب زیاد مزاح کنیم و لحظاتی بخندیم که دنیا در گذر است.

۳ - مېلمستون - مهمان خانه

زمونږ رئیس صیب (صاحب) ترفیع کړی دی ، د استالف په مېلمستون کي به مور ته مېلمستيا جوړوي او مور ټول به هلته مېلمانیه یو.

رئیس صاحب ما ترفیع کرده است در مهمانخانه استالف ضیافت ترتیب میدهد و همه ما را آنجا مهمان میکند.

۴ - مېلمه پالنه : مهمان نوازی

ستاسو له دغي مېلمه پالني خخه دېره دېره مننه کوم

ازین مهماننوازی شما بسیار ، بسیار امتنان مینمایم.

تا درس دکر همه شما را بخدا میسپار!